

Informatiepunt Chroom-6 Defensie

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Informatiepunt Chroom-6. Dit informatiepunt is ingericht door Defensie maar staat onder beheer van het CAOP en is daarmee onafhankelijk. Het CAOP is een onafhankelijk kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken.

Contact

- www.informatiepuntchroom6.nl
- infoc6&carc@caop.nl
- 070 376 5476
(ma t/m vrij 09.00-17.00 uur)

Nieuwsbrief #3 April_2020

Inhoud

Inleiding	p.2
Onderzoek chroom-6 alle Defensielocaties: status	p.4
Onderzoek chroom-6 alle Defensielocaties: haalbaarheid epidemiologisch onderzoek	p.6
Actualisatie literatuuronderzoek ziekten chroom-6: resultaten bekend	p.8
Gevolgen literatuuronderzoek ziekten chroom-6	p.10
Resultaten vervolgonderzoek CARC bekend	p.11

Inleiding

Afzender: Defensie

In deze nieuwsbrief leest u meer over de voortgang van het onderzoek naar chroom-6 op alle (niet-POMS) locaties van Defensie. En over de resultaten van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu), die pas openbaar gemaakt zijn. Voordat u verder gaat, kan het u helpen om deze inleiding te lezen. Hierin staat voor het overzicht de achtergrond van het RIVM-onderzoek en welke onderzoeken er in de loop van de tijd bij zijn gekomen, op een rij.

Aanleiding onderzoek

In 2014 kreeg Defensie de eerste signalen van (oud-)medewerkers die vermoedden ziek te zijn geworden door het werken met chroom-6 en CARC (chemical agent resistant coating). Veel mensen maakten zich zorgen over hun gezondheid. Defensie gaf daarom het onafhankelijke onderzoeksinstituut RIVM de opdracht om onderzoek te doen naar zowel chroom-6 als CARC op de POMS-locaties. Maar ook naar chroom-6 op alle (niet-POMS) Defensielocaties.

Het onderzoek

Het historisch-wetenschappelijke onderzoek van het RIVM gaat over de blootstelling aan chroom-6-houdende verf en CARC, en het effect daarvan op de gezondheid van (oud-)medewerkers. Het onderzoek bestaat in totaal uit 3 verschillende deelonderzoeken:

1. **Chroom-6 onderzoek op POMS-locaties**
2. **CARC-onderzoek op POMS-locaties**
3. **Chroom-6 onderzoek op alle Defensielocaties**

Status onderzoek

In juni 2018 is het eerste deelonderzoek, naar chroom-6 op de POMS-locaties afgerond. Het RIVM is aansluitend verder gegaan met het onderzoek naar CARC op de POMS-locaties en het chroom-6-onderzoek op alle locaties. Inmiddels zijn ook de resultaten van het CARC-onderzoek op de POMS-locaties bekend. Verderop in deze nieuwsbrief leest u hier meer over. Het derde deelonderzoek, naar chroom-6 op alle Defensielocaties, wordt naar verwachting eind 2020 afgerond. In deze nieuwsbrief leest u meer over de voortgang en hoe u bij het onderzoek betrokken kunt zijn door een vragenlijst in te vullen.

Aanvullende onderzoeken

Ook de resultaten van een aantal aanvullende onderzoeken kunnen voor u van belang zijn. Graag informeren we u ook over deze uitkomsten. Het gaat hierbij om:

- Actualisatie lijst met ziekten en aandoeningen: Het RIVM heeft onderzocht of er wereldwijd nieuwe informatie in de wetenschappelijke literatuur is verschenen over ziekten die door chroom-6 kunnen worden veroorzaakt – en die zouden kunnen worden toegevoegd aan de bestaande lijst in de Uitkeringsregeling en Coulancregeling.

- Onderzoek chroom-6 alle Defensielocaties: haalbaarheid epidemiologisch onderzoek: Het RIVM in het kader van het onderzoek op alle Defensielocaties gekeken of het haalbaar is een breed epidemiologisch onderzoek naar chroom-6 te doen binnen Defensie. Met een epidemiologisch onderzoek naar chroom-6 kan worden onderzocht of er onder (oud-)Defensiemedewerkers die hebben gewerkt met chroom-6 vaker bepaalde gezondheidsklachten voorkomen dan onder vergelijkbare groepen, die daar niet mee hebben gewerkt.

Ook de resultaten van deze aanvullende onderzoeken worden in deze nieuwsbrief toegelicht. Over de voortgang van het chroom-6 onderzoek dat op u betrekking heeft wordt u ook in de toekomst via het Informatiepunt Chroom-6 op de hoogte gehouden.

Vragen?

Heeft u nog vragen? U kunt altijd terecht bij het Informatiepunt: kijk of uw vraag op www.informatiepuntchroom6.nl beantwoord wordt of neem contact op per mail of telefoon. ■

Onderzoek chroom-6 alle Defensielocaties: status

Afzender: RIVM

Het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) voert momenteel onderzoek uit naar het gebruik van chroom-6 op alle (niet-POMS) locaties van Defensie. In dit artikel leest u meer over de huidige stand van zaken.

Om op hoofdlijnen een beeld te krijgen over de ontwikkeling van de arbozorg vanaf de 70'er jaren tot 2015 zijn er eerst verkennende gesprekken gevoerd met diverse (oud-) medewerkers van de verschillende Defensie-onderdelen. Deze informatie is gebruikt voor het bepalen van de vervolgstappen voor de niet-POMS-locaties. Vervolgens is er gewerkt aan een online vragenlijst, om een beeld te krijgen van de blootstelling aan chroom-6 op de Defensielocaties.

Online vragenlijst

Een vragenlijst is een manier om veel onderzoeksresultaten in relatief korte tijd

te verkrijgen. Deze werkwijze is mogelijk, omdat kan worden voortgebouwd op de resultaten uit het onderzoek op de POMS-locaties, dat in juni 2018 is afgerond. Het onderzoek op alle locaties kan hierdoor eenvoudiger van opzet zijn dan bij het POMS-onderzoek, maar is net zo zorgvuldig.

Het doel is om eind 2020 zoveel mogelijk duidelijkheid te geven over de situatie bij Defensie rondom het werken met chroom-6 op alle Defensielocaties.

Meedoen met het onderzoek?

In februari 2020 ontvangen alle oud- en huidige medewerkers, die geregistreerd staan bij het Informatiepunt Chroom-6, een

uitnodiging om mee te doen aan het onderzoek. Er is tot 15 mei 2020 toegang tot de online vragenlijst.

Wilt u nog meedoen en staat u niet geregistreerd bij het Informatiepunt Chroom-6? Dan kunt u dat alsnog per e-mail doen: infoc6&carc@caop.nl. U krijgt dan ook een uitnodiging toegestuurd.

Kent u oud-medewerkers die nog niet op de hoogte zijn van het onderzoek? Meedoen kan ook voor hen van belang zijn.

Kijk voor meer informatie op: www.informatiepuntchroom6.nl/doe-mee-aan-online-onderzoek-chroom-6. ■

Onderzoek chroom-6 alle Defensielocaties: haalbaarheid epidemiologisch onderzoek

Afzender: RIVM

Het RIVM heeft ook gekeken of het mogelijk is om Defensiebreed een epidemiologisch onderzoek te doen. Met als doel te onderzoeken of er onder (oud-) Defensiemedewerkers die hebben gewerkt met chroom-6, vaker bepaalde ziekten of gezondheidsklachten voorkomen dan onder medewerkers die daarmee niet hebben gewerkt. De conclusie is dat het niet mogelijk is om een epidemiologisch onderzoek te doen.

Voor het doen van epidemiologisch onderzoek zijn verschillende typen informatie nodig:

- De onderzoekers moeten voldoende gegevens hebben van alle individuele (oud-)werknemers in het onderzoek, zoals functie, ziekten en leefstijl. Deze gegevens moeten voldoende gedetailleerd zijn, zodat ook daadwerkelijk iets gezegd kan worden over de werksituatie in een bepaalde periode.
- Daarnaast moet er informatie zijn over blootstelling aan chroom-6 in het verleden bij veel verschillende functies en locaties.

Het RIVM heeft onderzocht of Defensie nu over voldoende gegevens beschikt. Dat blijkt niet het geval. Ook is het niet haalbaar om deze gegevens te verzamelen binnen een redelijke termijn. Sommige ziekten ontstaan pas na 30 jaar, dus zou het lang gaan duren voordat een verband kan worden aangetoond. Het nu lopende vragenlijstonderzoek

op alle Defensielocaties zal voor een epidemiologisch onderzoek ook niet voldoende gegevens opleveren.

Mochten onderzoekers toch over voldoende gegevens van Defensie-medewerkers beschikken, dan nog zal een epidemiologisch onderzoek onvoldoende opleveren. Deze gegevens kunnen namelijk alleen vergeleken worden met die ziekten waarover in Nederland routinematig gegevens worden verzameld, bijvoorbeeld over de ziekte kanker.

Een antwoord op de vraag: komen ziekten vaker voor bij werknemers van Defensie die met chroom-6 hebben gewerkt, kan dus op deze manier niet worden gegeven.

Meer informatie

Meer weten over de achtergrond van het haalbaarheidsonderzoek en de resultaten? Kijk dan op www.rivm.nl/chroom-6-en-carc/chroomonderzoek-defensie. ■

Actualisatie literatuuronderzoek ziekten chroom-6: resultaten bekend

Afzender: RIVM

Omdat de wetenschap niet stilstaat, heeft het RIVM in opdracht van Defensie opnieuw gekeken naar de ziekten die veroorzaakt kunnen worden door chroom-6. Daarvoor is de wetenschappelijke literatuur beoordeeld die wereldwijd bekend is. Dit heeft geleid tot een actualisatie van de chroom-6 ziektelijst. Het RIVM blijft de ontwikkelingen in de literatuur ook in de toekomst volgen.

Uit de actualisatie blijkt dat de lijst van ziekten die veroorzaakt kunnen worden door blootstelling aan chroom-6 uitgebreid moet worden met strottenhoofdkanker. Voor deze ziekte is een risicobeoordeling gedaan voor de blootstelling op de POMS-locaties. Het blijkt dat oud-medewerkers inderdaad zodanig aan chroom-6 zijn blootgesteld, dat zij deze ziekte gekregen kunnen hebben, of eventueel nog kunnen krijgen. De overige ziekten en aandoeningen op de lijst waren al bekend: longkanker, maagkanker, neus- en neusbijholtekanker, luchtwegallergieën (waaronder astma en rhinitis), chronische

longziekten (zoals COPD), zweren in de neus die het neustussenschot aantastten en contacteczeem.

Geen aanwijzing voor afbrokkelende tanden

In het onderzoek zijn verschillende ziekten opnieuw beoordeeld en uitgebreider beschreven. Zo is voor veel kankersoorten uitgebreid beschreven wat het verband is met chroom-6. Werknemers hadden na het rapport in 2018 nog vragen. Eén van de meest gestelde vragen was of chroom-6 afbrokkelende tanden kan veroorzaken. Hier is in 2019 specifiek naar gekeken en daarvoor is geen aanwijzing gevonden. Meer uitleg hierover is te vinden in het rapport 'Nadelige gezondheidseffecten en ziekten veroorzaakt door chroom-6', H4. Paragraaf 12: Effecten op het gebit. U vindt dit rapport op www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2020-0019.pdf.

Meer informatie

Wilt u meer weten over de resultaten van het chroom-6 onderzoek, inclusief deze actualisatie? Kijk dan op www.rivm.nl/chroom-6-en-carc/chroomonderzoek-defensie, inclusief video met uitleg. ■

Gevolgen literatuuronderzoek ziekten chroom-6

Afzender: Defensie

Op basis van de actualisatie van het literatuuronderzoek van het RIVM (zie voorgaand artikel) heeft Defensie strottenhoofd kanker toegevoegd aan de lijst met ziektes en de Coulanceregeling en Uitkeringsregeling aangepast. Deze aanpassing heeft een terugwerkende kracht tot 1 maart 2015.

Pensioenfonds ABP (uitvoerder van de regelingen) neemt contact op met (oud-)medewerkers (en nabestaanden) waarvan een eerdere aanvraag op grond van strottenhoofd kanker is afgewezen. (Oud-)medewerkers en nabestaanden die nog geen aanvraag hebben ingediend, kunnen dat alsnog doen.

Voor meer informatie over de regelingen kunt u terecht op www.informatiepunt-chroom6.nl/regelingen-chroom-6. ■

Resultaten vervolgonderzoek CARC bekend

Afzender: RIVM

Het RIVM deed in opdracht van Defensie de afgelopen jaren vervolgonderzoek op de POMS-locaties naar de blootstelling aan de stof HDI uit CARC. De resultaten van dit onderzoek zijn inmiddels bekend.

Wilt u meer weten over de resultaten van het CARC-onderzoek?

Kijk dan op www.rivm.nl/chroom-6-en-carc/chroomonderzoek-defensie, inclusief video met uitleg. ■

Nieuwsbrief #3 April_2020

Informatiepunt **Chroom – 6** Defensie

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Informatiepunt Chroom-6. Dit Informatiepunt is ingericht door Defensie. Defensie vindt het belangrijk dat er geen drempels zijn voor mensen met vragen. Daarom staat het Informatiepunt onder beheer van het CAOP en is daarmee onafhankelijk. Het CAOP is een onafhankelijk kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken. Persoonsgegevens zijn hier in vertrouwde handen.

Contact

- www.informatiepuntchroom6.nl
- infoc6&carc@caop.nl
- 070 376 5476
(ma t/m vrij 09.00-17.00 uur)